

într-un cadru marcat de premeditat manipulata psihoză informațională privind cauzalități și finalități, au concurat și facilitat reușita urgentată a fenomenului de recrutare și instruire în URSS și Afghanistan.

Cea mai extinsă și consistentă parte a cărții repertorizează global etapele războiului, configurând identificarea și denominarea adversarului și a rezistenței, a conflictelor militare și a discursului despre variate altercații identitare și diferite relații antagonice, cauzate de însăși manifestarea armatei aliate și existența populației civile într-un areal dimensionat de interacțiunea celor două civilizații antagonice. Semnatarul creionează elocvent seria de normalități și de contraste percepute în viața cotidiană a combatanților, ca de exemplu, excelenta surprindere a complexului consuetudinar de subordonare militară, numit „dedovșcina”, – ca și lexiconul aferent –, simbolistica asigurării logistice, cele câteva nivele ale petrecerii timpului liber și categorii ale viciului, unele acceptate drept conjuncturale sau endemice modalități de evadare temporară din spațiul conflictual, precum și multe construcții comunicative și limbaje convenționale specifice soldaților ori de altă natură similară, dintre care stratul subconștientului, – reprezentat de limba maternă –, se exercita ca un univers compensatoriu de supraviețuire spirituală într-un atare context belic.

Abordarea empirică efectuată de dl. I. Xenofontov prin investigarea subiecților în cadrul hermeneuticii interdisciplinar angajată cu privire la urmările războiului asupra vieții foștilor militari, îngăduie sublinierea unui stabil areal mental pentru o lume ambiguă și ermetică, stabilită de granițele trasate între existența fizică și dispariția totală, disimulate în manifestări conexe, încărcate de eresuri și superstiții, ca și de minima/maxima reinserție familială ori socială și șocul deschiderii voit integroare, „post 1989”, pentru luptătorii „afghani”, un sindrom în dimensiune compatibilă cu (in)existentul relevant de cazuistica experienței vietnameze.

Admitem ca viabil procedeul statuat de autor pentru fiecare capitol și subcapitol în parte, delimitate de binevenite considerații introductive și finale. Setul de concluzii terminale reiterează opinii validate de practica factuală și de necesitatea exersării metodei comparate întru înțelegerea celor două distincte arii socioculturale, definite prin mentalități colective și circumscrise unui imaginar sorgimentat de alteritate și identitate.

„Last but not least”, considerăm că demersul autorului, care folosește actul memoriei ca un discurs paralel cu cel al istoriei oficiale, concură meritoriul la rescrierea „istoriei trăite” într-o anumită zonă geografică și un precis interval temporal, situând în centrul atenției tocmai incidența dintre amintire și trecut, contribuind astfel la reabilitarea și impunerea mărturiei orale drept o viabilă resursă istorică, chiar și cu prețul efemer al consemnării „subiectivității” eroilor-naratori, dar numai într-un (alt)fel de „istorie alternativă” la cea general practică în zilele noastre.

Stelian Mândruț

Richard N. HAASS, *War of Necessity, War of Choice. A Memoir of two Iraq Wars*, New York, Simon & Schuster, 2009.

Această carte se dorește a fi o paralelă extrem de analitică între cele două războaie din Irak, între cei doi președinți Bush, tatăl și fiul, care au condus aceste războaie de pe poziția de comandanți supremi ai forțelor armate, precum și între efectele acestor războaie asupra SUA și a relațiilor lor internaționale. Ideea centrală a cărții lui Haass este aceea că, deși la prima vedere cele două războaie par similare, în esență au fost cât se poate de diferite.

Trecându-ne alternativ prin planurile temporale ale celor două administrații Bush, Haass navighează magistral, îmbinând amintirile și experiențele proprii cu o analiză comparativă menită să arate cât de diferite au fost cele două guvernări Bush, deși au fost conduse de președinți republicani provenind din aceeași familie. Însă, dincolo de acest aspect, Haass face o analiză amănunțită, tot comparativă, a celor două politici externe duse de cele două administrații Bush, care la rândul lor s-au dovedit a nu avea prea multe în comun prin inițiative, dar mai ales prin consecințe.

Consilier al președintelui George H. W. Bush (Bush-tatăl) între anii 1989-1992 și director de planificare politică în Departamentul de Stat al SUA între anii 2001-2003 sub președinția lui George W. Bush (Bush fiul), Haass spune că primul război din Irak a fost unul *necesar*, menit să restabilească echilibrul existent înaintea invadării Kuweitului de către Irak în regiunea Golfului Persic, care a avut un motiv foarte clar și care a fost un succes pentru SUA, în parte pentru că s-a bucurat de o largă participare internațională în linie cu legislația internațională și cu acordul CS al ONU. La polul opus, al doilea a fost un război *opțional*, pe care președintele Bush fiul s-a decis să îl pornească fără sprijin internațional (de fapt cu foarte multă opoziție internațională), fără rezoluție ONU, fără un motiv palpabil (s-a dovedit între timp ca mult vehiculată idee a armelor de distrugere în masă a fost falsă), cu niște costuri materiale și umane uriașe pentru SUA și cu efecte pe termen lung extrem de negative pentru imaginea sa în lume. Un război opțional care a avut ca motivație cu totul altceva decât interesul național. Un război opțional care a reprezentat manifestarea unei politici externe imperialiste ce a ruinat șansa enormă pe care o aveau în acel moment post 9/11 SUA de a schimba lumea în bine, este de părere autorul.

Haass, care este considerat una dintre cele mai calificate voci în relații externe în SUA, este foarte critic la adresa ultimei administrații Bush, pe care de altfel a părăsit-o prin demisie la câteva luni după invazia din Irak. Haass consideră că rolul său de consilier a luat sfârșit odată ce președintele Bush fiul a luat decizia de a invade Irakul de unul singur, ignorând mai multe opinii experte, printre care și a sa. Haass spune că nu îi este nici astăzi clar de ce președintele Bush a pornit acest război și cum a ajuns la această decizie. Poate pentru că a crezut că poate termina ceea ce a început tatăl său, poate pentru a-și dovedi lui însuși că poate mai mult, conchide autorul.

Politica externă dusă de administrația G. W. Bush a fost aceea de modifica relațiile dintre state, de altfel cea mai dramatică modificare de la războiul din Vietnam încoace – modificare ce constituie un efect direct al războiului opțional.

Foarte diferită a fost politica externă a primei administrații Bush, cea condusă de președintele Bush-tatăl, care a avut ca scop gestionarea relațiilor dintre state, ca dovadă și rolul său crucial în încheierea Războiului Rece, deschiderea relațiilor cu URSS și prevenirea, prin primul război din Golf, a extinderii unui conflict de proporții în regiunea Orientului Mijlociu. Dacă ne uităm la Irak și la Orientul Mijlociu de astăzi, Bush fiul a reușit să distrugă acest ultim aspect, spune Haass, dacă nu ireversibil, pe termen foarte lung.

Punându-ne la dipozitie experiența sa proprie pe parcursul a peste 20 de ani, Haass, un republican convins, dar adaptat vremurilor și cu o solidă pregătire profesională, ne prezintă între altele și viziunea sa cu privire la până unde trebuie să meargă politica și de unde trebuie să înceapă profesionalismul. Pentru că, referindu-se la susținerea oarbă a unor decizii eronate ale guvernului din care faci parte, există limite în toate, spune autorul. Editorialele și cărțile lui critice la adresa președintelui George W. Bush și a altor factori de decizie din administrația SUA de la acea oră au stârnit extrem de multe discuții și i-au adus critici severe din partea republicanilor. Astăzi, de pe poziția sa de președinte al Council on Foreign Relations (considerat cel mai independent *think-tank* din SUA care îmbină gândirea republicană cu cea democrată în domeniul politicii internaționale), Haass își ia libertatea totală de a dezvălui multitudinea de controverse care au însoțit decizia președintelui Bush-fiul de a merge la război, în ciuda alternativelor puse la dispoziție de experți americani renumiți în problematica Orientului Mijlociu și care îl presau să mai aștepte.

Din punctul de vedere al abordării sale, Haass pare să reitereze ideea senatorului William J. Fulbright, aceea că într-o democrație „dezaprobarea este un act de credință”. Fulbright, care provenea dintr-o lume politică total diferită de cea căreia îi aparține Haass, aflată la polul total opus al spectrului politic, a spus cu aproape o jumătate de secol în urmă, în repetate rânduri și în special legat de războiul din Vietnam, că opoziția și opiniile divergente sunt benefice pentru o democrație și că o administrație aflată la putere nu trebuie să se teamă de ele, ci mai degrabă să le accepte. Foarte probabil că dacă aceste viziuni ar

fi fost luate în considerare cu ocazia războiului din Vietnam, dar și cu ocazia războiului din Irak în anul 2003, pierderile masive de vieți omenești ar fi putut fi evitate.

O carte foarte interesantă, extrem de actuală, foarte practică în ceea ce privește relațiile intraguvernamentale și dinamica luării deciziilor într-o democrație.

Oana Cristina Popa

Vasile PUȘCAȘ *International/Transnational Relations, International University Institute For European Studies, Gorizia; Trieste, 2009, 190 pages, ISBN 978-88-89825-25-9*

After the *Age of Extremes*. Continuing and expanding knowledge.

The reconstruction, rewriting and reshaping of the past, the forgiveness of historical facts, as well as the lack of interest in understanding history in a dynamical development, even the desecration of social mechanisms that link contemporary history and contemporary experiences of the oldest generations with the new ones, is one of the main characteristics of the XX-th century as well as the 21-th century. The present as we know it, without a link to the past, made historians become the key reference of memory. If we are taking for example Professor Vasile Puscas, and the latest appearance, *International/Transnational Relations*, we can see that historians are more than simple historians, which reproduce in writing the past actions under the suspicions of subjectivity and become an artist of interpenetration, and an analyst of the current present in the development of international scene of our time.

Recent history, as well as global history, shows us that the international relations system is always in a permanent modification. From Antiquity to present, the actions and reactions of the international environment, the mutations that the states had suffered, influenced different regions and other parts of the world; even the conflicts that we witness, offered many examples of the flexibility of the international environment. After 1989, the realist paradigm started to *cool down*, and awaked the dispute between paradigms; as we can see, the influence of the state lowered the possibilities of interference in a global world, and many of the control functions of the state got lost on the process. Still, of the positive actions that we can notice, represents „the awaken” of the self consciousness of the discipline, and the need of understanding and development of these debates.

The debates presented in *International/Transnational Relations* represent the key element of understanding the theory of international relations, and the main debates that took place in the last century. In social sciences and in the international relations science, we can say that the researcher doesn't need to start from point one and reach point two as a logical and mathematical scheme, but needs to use his own knowledge and experience in order to explain a certain phenomenon. Historians usually use a subjective review of history in the process of writing or rewriting history. As we can see in the current case, the personal experience cumulated with the academically background of the writer and with the need of understanding the subject, emphasized the need of expertise on the field of international relations and the need of interdisciplinary knowledge for a wider understanding.

Further more, the academic expertise links with the need of understanding the international relations field, and as we can see in the *International/Transnational Relations*, the need of underlining the main themes and the top debates and topics of the science, emphasizes the fundamental interest of the science. The methods that are used, in order to create a large perspective of the theme, represent the answers that other theoreticians underlined, and the main discussions, debates and approaches that were used, in the field of negotiation, international relations, history of international relations, decision making, diplomacy, national interest and security, and even international economy, international law and globalization. As we can see in the *International/Transnational Relations*, the academic research of the author is combined with the methodic qualitative as well as quantitative methodology. More over, the debates and paradigms that are belonging to the international relations theory are well exposed in a logical and direct fluency. The book, represent one of the few manuals of international relations, that is easy to read and understand and in most cases, cover all the topics that this field requires. In the social sciences we can identify many types of discourses that can be